

تاریخچه روند ویانا برای یک افغانستان دموکراتیک

ظهور مجدد طالبان در 15 اگست 2021، امیدهایی را که برای یک افغانستان دموکراتیک و صلح‌آمیز در حال رشد بود، از بین برد. مردم افغانستان بار دیگر با یک بحران شدید سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و انسانی مواجه هستند که با نقض حقوق بشر، فقر، ظلم و ترس همراه است. نظام‌های سیاسی و اجتماعی که طی دو دهه گذشته با حمایت جامعه بین‌المللی ایجاد شد، تحت حاکمیت طالبان فروپاشید. مشخصه این رژیم حاکم که عمدتاً توسط نیروهای پولیس طالبان رهبری می‌شود، ظلم، بی‌کفایتی و خصومت به‌ویژه در قبال زنان و اقلیت‌ها است.

در واکنش به این بحران، روند ویانا به‌عنوان یک پایگاه حیاتی برای دموکرات‌های افغان در تبعید ظاهر شد. ریشه‌های این روند به کمیته امداد اتریش برای افغانستان (ARC) بازمی‌گردد که از سال 1980 تا 1994 از پروژه‌های بشردوستانه متعدد برای افغان‌ها در پاکستان و افغانستان حمایت کرد. این تعهد دیرینه به رفاه افغانستان، پایه و اساس طرح روند ویانا را فراهم کرد.

از چهره‌های کلیدی ایجاد روند ویانا می‌توان به آقای نور صفا، یک دیپلمات سابق اتریشی متولد افغانستان و هماهنگ‌کننده ARC در پاکستان، و همسرش خانم فهیمه زهما، فعال حقوق بشر اشاره کرد. بعداً پروفیسور کریستین ریدر، رئیس سابق ARC که بیش از 45 سال به‌طور فعال در امور افغانستان شرکت داشت و کتاب‌هایی مانند «افغانستان پارچه پارچه» و «سال‌های پر تلاطم» را در مورد تاریخ افغانستان تألیف کرده بود، به آنها پیوست. تجربه جمعی و اشتیاق آنها به دموکراسی افغانستان آنها را به حمایت از جامعه تبعیدی افغانستان در بسیج برای یافتن راه‌حل برای بحران جاری سوق داد.

بنیاد آر. دی. ویانا که در سال 2011 توسط پروفیسور ریدر و همسرش خانم اینگرید ریدر تأسیس شد، منابع لازم برای این تلاش‌ها را فراهم کرد. این بنیاد که بر تحقیق، توسعه و حقوق بشر متمرکز است، از پروژه‌های مختلف جامعه مدنی در اتریش حمایت کرده است؛ از جمله انتشار کتاب‌های افغانستانی و پلتفرم آنلاین «راه ابریشم»، که به‌عنوان صدای رسایی برای دموکرات‌های افغان در تبعید عمل می‌کند.

برای پیشبرد بیشتر روند ویانا، افراد کلیدی مانند خانم منیژه باختری، سفیر و نماینده دائمی افغانستان در اتریش، و دکتر ولفگانگ پتریش، دیپلمات سابق اتریشی و رئیس انستیتوت اتریش برای امور بین‌الملل مؤسسه اتریشی که در سال 1979 تأسیس شده و به تحقیقات بنیادی در سیاست بین‌الملل متمرکز دارد و نقش اصلی را در تحلیل تحولات سیاسی و اجتماعی در مقیاس جهانی ایفا می‌کند، به این ابتکار پیوستند.

ویانا به‌عنوان پایتخت یک کشور بی‌طرف با سنت قوی در کمک به تلاش‌های صلح جهانی و حمایت از افغانستان از طریق همکاری‌های اقتصادی و فرهنگی، به‌عنوان مکان ایده‌آل برای این ابتکار انتخاب گردید. هدف این گروه ایجاد روند ویانا برای یک افغانستان دموکراتیک به‌عنوان یک پلتفرم سیاسی مستقل، متشکل از افغان‌های شایسته در تبعید بود که به هدف یافتن راه‌حل‌های سیاسی برای وضعیت وخیم کشور، فارغ از تأثیرات پنهان متمرکز بود.

به‌عنوان اولین گام، بنیان‌گذاران این روند با رهبران جبهه مقاومت ملی و جبهه آزادی، که هر دو در خط مقدم جنبش‌های مقاومت افغانستان در کوه‌پایه‌های هندوکش و پامیر بودند، تماس گرفتند. جبهه مقاومت ملی اولین نهادی بود که به این دعوت پاسخ مثبت داد.

تلاش‌های اطلاع‌رسانی به طیف وسیعی از احزاب سیاسی، سازمان‌ها، شخصیت‌های با نفوذ، فعالان جامعه مدنی، روشنفکران، زنان، اقلیت‌های مذهبی و قومی و سازمان‌های حقوق بشر گسترش یافت. این تلاش‌ها با ایجاد روند ویانا برای یک افغانستان دموکراتیک به اوج خود رسید که به دنبال ارائه راه‌حل جامع و فراگیر برای بحران جاری و پی‌ریزی یک ساختار سیاسی جدید در افغانستان است.